

EXPUNERE DE MOTIVE

Categoria beneficiarilor Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu completările ulterioare, a fost extinsă prin intrarea în vigoare a Legii nr. 130/2020 la data de 18 iulie 2020 și a Legii nr. 71/2022, la data de la 3 aprilie 2022, fiind incluși și copiii aflați în situațiile descrise de prevederile acestor legi.

Potrivit dispozițiilor art. 17 din Decretul-lege nr. 118/1990, republicat, cu completările ulterioare, „drepturile prevăzute în prezentul decret-lege se acordă începând cu data de întâi a lunii următoare depunerii cererii și de suportă din bugetul de stat”, iar conform prevederilor art. 13 alin. (1) „dovedirea situațiilor prevăzute la art. 1 se face de către persoanele interesate cu acte oficiale eliberate de organele competente, iar în cazul în care nu este posibil, prin orice mijloc de probă prevăzut de lege”.

Data fiind diversitatea situațiilor potrivit cărora o persoană poate fi considerată persecutată din motive politice, în accepțiunea Decretului-lege nr. 118/1990, republicat, cu completările ulterioare, informațiile care dovedesc această calitate pot fi regăsite în fonduri documentare deținute de diferite ministere/instituții: Ministerul Afacerilor Interne, prin Serviciul Arhive Naționale Istorice Centrale și serviciile județene ale Arhivelor Naționale; Ministerul Justiției, prin Administrația Națională a Penitenciarelor; Ministerul Apărării Naționale, prin Arhivele Militare Naționale Române și Depozitul Central de Arhivă; Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității; arhivele organelor administrației publice centrale și locale etc.

În multe situații, documentele justificative pot fi obținute doar după conexarea informațiilor furnizate de mai multe instituții.

Potrivit datelor istorice, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, peste 230.000 de militari români au căzut în captivitate pe teritoriul fostei Uniuni Sovietice. La aceștia se adaugă un număr semnificativ persoane care, locuind în teritoriul vremelnice cedat Ungariei prin Dictatul de la Viena, și-au îndeplinit obligațiile militare în structuri ale armatei acestei țări și au fost constituite ca prizonieri de Uniunea Sovietică.

Din analizarea petițiilor adresate până acum Arhivelor militare, rezultă că, pentru o singură persoană care a avut calitatea de prizonier de război, se pot adresa mai mulți moștenitori pentru obținerea documentelor doveditoare a calității sus-menționate, acest fapt influențând direct numărul de petiții ce urmează a fi soluționate pentru dovedirea calității de persoană îndreptățită a beneficia de prevederile Decretului-lege nr. 118/1990, republicat, cu completările ulterioare.

În concret, de la intrarea în vigoare a Legii nr. 130/2020 și până în prezent, la Arhivele militare au fost înregistrate peste 75.000 de solicitări privind eliberarea documentelor justificative prevăzute de art. 13 alin. (1) din Decretul-lege nr. 118/1990, republicat, cu completările ulterioare, formulate de persoanele îndreptățite să beneficieze de prevederile legale.

Evident, acestor solicitanți ar trebui să le fie eliberate în 30 de zile certificate/adeverințe, prin procesarea/analizarea unui volum semnificativ de date/documente. Însă, din cauza numărului mare de solicitări adresate structurilor deținătoare de arhivă și complexității procedurii de identificare a informațiilor solicitate, documentele ce atestă îndeplinirea condițiilor legale se pot obține într-un interval de timp de până la 18 luni.

Ca atare, prezentul act normativ are în vedere stabilirea unei reguli generale, potrivit căreia acordarea drepturilor prevăzute de Decretul-lege nr. 118/1990, republicat, cu completările ulterioare, să se facă începând cu data de întâi a lunii următoare depunerii cererii la agențiile județene pentru plăți și inspecție socială, respectiv a municipiului București, de către descendenții direcți, sub rezerva îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 13 alin. (1) din decretul-lege, deci indiferent de data la care se eliberează actele oficiale doveditoare de către organele competente deținătoare de arhive.

Acordarea drepturilor cuvenite de la data de întâi a lunii următoare depunerii cererii la agențiile județene pentru plăți și inspecție socială, respectiv a municipiului București, de către descendenții direcți, după ce aceștia au făcut dovada îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 13 alin. (1), indiferent de data la care organele competente deținătoare de arhive reușesc să elibereze documentele doveditoare, reprezintă o compensație firească pentru perioada de așteptare impusă, din motive care nu le sunt imputabile, și poate diminua presiunea la care sunt supuse autoritățile abilitate, pentru eliberarea, într-un timp cât mai scurt a documentelor care atestă calitatea de persoană îndreptățită.

În sensul celor mai sus menționate, înaintăm spre dezbatere și aprobare, propunerea de **Lege pentru modificarea articolului 17 din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri.**

Inițiator: **senator Vasile DÎNCU**

